

Малихін О. В., Арістова Н. О. Професійний розвиток учителів закладів загальної середньої освіти: віртуальні педагогічні спільноти // Eurasian scientific congress. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2020. Pp. 211-214. URL: <https://sciconf.com.ua/viii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-eurasianscientific-congress-9-11-avgusta-2020-goda-barselona-ispaniya-arhiv/>.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ВІРТУАЛЬНІ ПЕДАГОГІЧНІ СПІЛЬНОТИ

Малихін Олександр Володимирович

д. пед. н., проф.,

завідувач відділу міжнародних

зв'язків та наукової співпраці

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

malexvladi@gmail.com

Арістова Наталія Олександрівна

д. пед. н., проф.,

головний науковий співробітник

відділу міжнародних зв'язків

та наукової співпраці

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

n.aristova.na@gmail.com

Вступ. Суцільна комп'ютеризація та інформатизація, впливаючи значним чином на всі сфери життя сучасного українського суспільства, уможлиблює реалізацію провідних положень Концепції неперервної педагогічної освіти

(2018) і відбивається на підвищенні рівня педагогічної майстерності учителів закладів загальної середньої освіти [1; 2]. Одна з основних цілей зазначеної Концепції полягає у створенні сприятливих умов для становлення і розвитку сучасних альтернативних моделей безперервного професійного та особистісного розвитку учителів [3]. Теоретичний аналіз наукових доробків українських і зарубіжних учених (Н. Дика [8], Д. Крутка [12], Дж. Карпентер [12], В. Осадчий [4], О. Петренко [5], Т. Путій [6], Х. Рейнголд [9], Д. Тобін [10], Т. Траст [11; 12]) дає змогу стверджувати, що такими моделями можуть слугувати віртуальні педагогічні спільноти, організація й функціонування яких забезпечують реалізацію принципу навчання впродовж життя.

Мета роботи. Мета дослідження – дослідити вплив віртуальних педагогічних спільнот на професійний розвиток учителів закладів загальної середньої освіти.

Методи. Для досягнення мети дослідження застосовано метод критичного аналізу наукової літератури та метод логічного узагальнення здійсненого аналізу.

Результати дослідження. Значний вклад у розуміння сутності поняття «віртуальна спільнота» зробив такий зарубіжний вчений, як Х. Рейнголд [9]. Дослідник розглядає віртуальні спільноти як об'єднання користувачів Інтернету на основі спільних інтересів [9]. Основною перевагою віртуальних спільнот, на думку дослідника, є те, що його учасники не мають безпосереднього контакту, а їхнє спілкування не обмежується часом або певним містом, оскільки задля обміну думками учасники застосовують різноманітні інформаційні технології.

У 1993 Д. Тобін уводить у науковий обіг термін «мережа особистісного навчання», під яким розглядає мережу людей та ресурсів, котрі забезпечують безперервне навчання [10].

На сьогодні у педагогічній літературі знаходимо такі поняття, як «віртуальні співтовариства», «Інтернет-спільноти», «мережеві спільноти», а також різні підходи до їх трактування. Попри розмаїті визначення та

потрактуються в різних наукових джерелах, у більшості випадків ідеться про діяльність віртуальних педагогічних спільнот, спрямовану на залучення педагогічних працівників усіх ланок системи освіти до активної Інтернет-взаємодії, обміну думок, обговорення нагальних проблем та шляхів їх вирішення, удосконалення педагогічної майстерності та отримання визнання серед колег-однодумців. До характерних ознак віртуальних педагогічних спільнот учені відносять наступне: дотримання певної культури поведінки під час Інтернет-взаємодії; їхню аксіологічну спрямованість; тривалість та динаміку функціонування; наявність певної кількості активних учасників та чіткої структури відносин всередині спільноти, а найголовніше, формування професійної педагогічної ідентичності [4; 5; 6; 7; 8].

Зазначимо, організація та функціонування віртуальних педагогічних спільнот ґрунтується на наступних принципах: дотримання вчителями спільних цінностей, добровільність участі, відчуття причетності до досягнення певної спільної мети, повага та толерантне ставлення до оточуючих, академічна доброчесність та поширення передового педагогічного досвіду. Основна мета функціонування віртуальних педагогічних спільнот полягає в забезпеченні активної Інтернет-взаємодії між усіма її учасниками, удосконаленні їхньої інтелектуальної та творчої діяльності, обговоренні проблем, які постають перед сучасною системою освіти. Саме під час такого спілкування вчителі мають можливість ділитися власним професійним досвідом, поглиблювати знання, уміння та навички, спрямовані на дотримання сучасних стандартів освіти, на застосування інноваційних технологій і методик викладання, саморозвиток, самовдосконалення та реалізацію творчого потенціалу.

Отже, під віртуальною педагогічною спільнотою розуміємо об'єднання педагогічних працівників усіх ланок системи освіти, спілкування й Інтернет-взаємодія яких відбувається шляхом застосування різних онлайн-платформ та ґрунтується на принципах добровільності, дотримання спільних професійних, моральних і культурних цінностей [7].

Висновки. Таким чином, забезпечуючи учасникам відкритий доступ до навчально-методичних матеріалів, інформуючи про різноманітні освітні заходи, віртуальні педагогічні спільноти сприяють неперервному професійному розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти шляхом удосконалення їхніх ключових компетентностей, гнучких якостей та професійно важливих навичок, необхідних для виховання молодого покоління активних та свідомих громадян України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуржій А. М., Биков В. Ю., Гапон В. В., Плескач М. Я. Інформатизації і комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів України – 20 років. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2005. № 5. С. 3–11.
2. Жалдак М. Інформатизація освіти України: стан, проблеми, перспективи. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2001. № 5. С. 2–14.
3. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/17105>
4. Осадчий В. В. Мережеві педагогічні співтовариства як засіб удосконалення професійної підготовки вчителів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 4(18). DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v18i4.312>
5. Петренко О. С. Інтернет як субпростір суспільства: структури та процеси : дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04 / Ольга Сергіївна Петренко; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2017. 228 с.
6. Путій Т. Використання мережевих педагогічних спільнот у практиці неперервної освіти. *Нова педагогічна думка*. 2016. № 2(86). С. 35–39.
7. Malykhin O. V., Aristova N. O. Investigation into participation activity rate of foreign languages teachers in specially focused network pedagogical communities. *The New Pedagogical Review*. 2018. No. 53(3). P. 227–238. DOI : 10.15804/TNER.2018.53.3.19
8. Malykhin O., Aristova N., Dyka N. Networked Professional Learning: The Influence on University Teachers' Self-Efficacy to Create a Positive University

Climate. *Society. Integration. Education*. Proceedings the International Scientific Conference. May 22nd 2020. 2020. Vol. V. P. 200–212. DOI: <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol5.4825>

9. Rheingold H. The virtual community: Homesteading on the Electronic Frontier. URL: <https://people.well.com/user/hlr/vcbook/>

10. Tobin D. R. Building your personal learning network. URL: <http://www.tobincls.com/learningnetwork.htm>

11. Trust T. Professional learning networks designed for teacher learning. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*. 2012. Vol. 28. No. 4. P. 133–138.

12. Trust T., Krutka D. G., Carpenter J. P. “Together we are better”: Professional learning networks for teachers. *Computers & Education*. 2016. Vol. 102. P. 15–34. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.06.007>